



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

### **R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutioes Morales**

In Quibus Vnivers[a]e Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè  
factorum pertinentes, breuiter tractantur

**Azor, Juan**

**Coloniae Agrippinae, 1616**

15. De aqua sacrata siue benedicta, quam aliqui Lustralem appellant.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-14007**

alicui, sit immunis, & libera ab omni onere, etiam subsidij Charitatis, quia cum Papa referuat pensionem Clerico, referuat eam tanquam annuum alimentum: alimenta vero concedi solent libera ab oneribus, & contritionibus, alioqui enim minuerentur. Opinio Bellenc. locum haberet, si pensio simpliciter assignaretur absque clausula, si libera, & immunis sit ab omni onere. Rector igitur beneficij debet ex toto subsidium Charitatis soluere, quando Papa Clerico pensionem assignat liberam ab omni subsidio charitatis.

Si roges, An episcopus postulare queat tale subsidium ab hospitalibus domibus causa communis pietatis extructis: Ratio dubitandi est, quia *ut ait Glosin cap. Romana, §. 1. de Censib. in 6. in verbo, (pia loco)* tales domus visitat Episcopus, & ab eis exigit procurationem. Conuenit inter omnes, *ut patet ex Bellenc. q. 28.* tales domus, quando titulum beneficij habent, obligari ad subsidium dandum. Tota difficultas est, An ab eis possit subsidium exigi, quando beneficij rationem non habent? Et tunc Bellenc. distinguit: Si Episcopi auctoritate fundatae non sunt, grauari nequeunt onere subsidij, quia litigiosa, & sacra loca non sunt, & possunt ad profanos vsus redire, priuata fundatoris auctoritate: at si Episcopi auctoritate fundentur, tunc Card. in Clem. Quia contingit, & Petrus Perus, *ut citat Bellenc. sententiunt, non obligari ad subsidium prestandum, quia etiam si episcopus ius habeat visitandi talia loca, ut pia & religiosa, nequit tamen exigere ab eis procurationem, vel alia iura episcopalia.* At Bellenc. loco citato affirmat, posse episcopum ab huiusmodi domibus, sicut ab ecclesijs suae diocesis exigere subsidium charitatis, & alia iura episcopalia. Probabilis est opinio.

Quid dicendum, quando ecclesia est in confinio duarum diocesium: An tunc dare subsidium charitatis debeat utrique episcopo, An vero vni tantum? De hac quaestione Bellenc. *quasi. 52.* Et videtur cum eo dicendum ratione dubij ambos episcopos concordare debere, ut alternis vicibus subsidium exigant, *argumento sumpto ex Clem. Plures, de Iurpatron.* Quod si conuenire renuant, tunc iure poterit Archiepiscopus praecipere, ut conueniant, eo quod talis eorum discordia est ecclesiae damnosa.

Quares, An successor in beneficio soluere subsidium cogatur, quod antecessor Beneficiarius non soluit, cum alioqui debuisset, v. g. Episcopus praecipit, ut sibi subsidium charitatis intra certum tempus daretur; Titius Beneficiarius intra illud temporis spatium fructibus illius anni perceptis, beneficium deposuit, vel mortuus est, vel ad aliam ecclesiam transiuit, vel beneficium commutauit, successit in illo Caius, qui toto illo anno nullos fructus percipit: Quiritur iam, An Titius, qui fructus percipit, debeat subsidium soluere, An vero Caius Dominicus *cap. Praesenti, §. Porro, de offic. in 6.* dicit, Titium vel eius heredem esse obligatum ad soluendum subsidium, quia huiusmodi onus est reale, & imponitur ratione fructuum: at Bellenc. *q. 51.* censet id oneris impositum esse beneficio, ac proinde possessorem beneficij debere subsidium, quod solum non est tempore praeterito, *argumento ex l. Imperatores, ff. de Impensis, §. l. Haerentis, ff. de Vsufructu, §. l. Si pendentes, §. Si quid, ac.* Quicquid sit, potest Episcopus Titium vel Caium conuenire, ut maluerit, & subsidium petere.

Septimo quaeritur, An possit episcopus subsidium remittere, & Clericos, & ecclesias a tali onere immunes, ac liberās efficere: Innoc. in c. Pastoralis, de Decim. censet posse id facere: sed *ut testatur Bellenc. q. 47.* communis est opinio, id non posse. *Hosius, Ioan. Andr. Anton. But. Panorm. in cap. Cum venerabilis, de Censibus, Paul. & Anchar. in Clem. 1. de Iurpatronat.* Ratio huius est, quia huiusmodi subsidium iure communi, & publico debetur; ac tale ius priuatorum pactis tolli non potest. *l. ius publicum, ff. de pactis, §. c. Si diligenti, de Foro compet.* Hoc autem non impedit, quin episcopus possit semel, aut iterum, cum subsidium exigit hunc vel illum Clericum aut ecclesiam liberare ab huius-

modi onere, dummodo ecclesia Cathedralis, vel ecclesiae non grauentur: nam solum est, episcopo sublata potestas eximendi ab hoc onere aliquem in perpetuum, vel ad vitam suam. *Bellenc. loco citato.*

Si roges, An iure possit episcopus cum Clero, & ecclesijs conuenire, ut subsidium alia re compensent; Potest, *ut docet Bellenc. q. 48.*

Ex dictis colligitur, non posse subditos praescribere, ita ut subsidium praestare non debeant, quia tale subsidium quadam naturali aequitate & lege charitatis debetur: sed contra haec praescriptio non currit, *Hosius, Ioan. Andrens, Butr. & Abb. in c. Cum Apostolus, de Censib. Paul. Anchar. in Clem. 1. de Iurpatron.*

Item Canonicorum Collegium, sede vacante, nequit statutum condere, quo tale subsidium in futurum ex parte minuat. *Bellenc. q. 45.* nam quamuis possit statuta ponere, cum hoc sit iurisdictionis, & sede vacante succedat episcopo in his, quae sunt iurisdictionis, *c. His qua. & cap. Cum olim, de Maiorit. & Obed.* nequit tamen statuto suo aliquid detrahere ex his, quae episcopo iure conueniunt: hoc enim esset episcopi iura minuire.

Octauo quaeritur, An episcopus possit saepius subsidium charitatis exigere, an semel duntaxat? *Panor. in cap. Cum Apostolus, §. Prohibemus,* dicit posse exigere, dum subsit causa rationabilis & manifesta: sic etiam Cardin. in eod. *c. q. 7. Bellenc. in suo tract. q. 23. & Remig. q. 32.*

## CAP. XV.

De aqua sacra, siue benedicta, quam aliqui Lutetiam appellam.

UT generatim de omnibus ecclesiarum bonis, quem institui tractatum absoluiam, superest nunc, de Aqua benedicta, ut aliquid dicam.

Primo quaeritur, Qua de causa Aqua in ecclesia sacra, benedici, & adhiberi solet? Respondeo, cum sanctificari ad reconciliandam ecclesiam humani sanguinis, & seminis effusione pollutam: & tunc sanctificatur solum ab episcopo cum vino, & cinere, *c. Aqua, & c. Proposuiti, de Consecr. Ecclesie.* Item sanctificatur ad asperionem hominum, domorum, & quarumlibet rerum venientium ad usum nostrorum, ad repellendos inuisibiles hostes, hoc est, ad prohibendam, & arcendam Daemonum nequitiam, ad leuia, & venialia delicta tollenda, & haec benedicitur a Presbytero cum sale, *c. Aquam, de consec. dist. 3.* nec possunt eam sanctificare & sacrare Diaconi, quia in *c. Aquam, & c. Perlethia, §. de Presbytero, dist. 25.* dicitur: *Benedicere dona Dei, est Presbyterorum, non Diaconorum. Et praecipitur Presbyteris, ut eam sanctificent.* Consuetudine autem receptum est, ut singulis quibusque diebus Dominicis benedicatur, *ut aiunt Angelus, & Siluest. in verb. Aqua benedicta.*

Secundo quaeritur, Quare Aqua benedicta, dicatur quid Sacramentale, non autem Sacramentum? Docet S. Thomas, & est communis sententia Theologorum, non esse Sacramentum, quia gratiam non confert, nec delet lethalia peccata. Est vero quid Sacramentale, quia nos aliqua ratione sanctificat, eo quod mundat a venialibus noxijs, & quodammodo preparat ad Sacramenta recipienda, quatenus arcet Daemones, & eorum nequitiam reprimat, & dissoluit infidias.

Tertio quaeritur, Quenam sint Aquae benedictae virtutes? In *c. Aquam, de Consecr. dist. 4.* dicitur habere virtutem sanctificandi homines, scilicet, quatenus excitat mentis affectum ad pietatem, & religionem erga diuinam, & purgandi, siue mundandi nimirum nos a venialibus culpis, & auferendi sterilitatem rerum mundanarum instar salis, quod ab Eliseo Propheta immissum in aquas, sanauit eas, reddidit viles & salutes, cum haerentis fuissent steriles: & agendi, & multiplicandi bona, & auerendi Daemonum hostiles infidias, & defendendi nos a crebris malarum cogitationum incurfibus.

Quarto

Quarto queritur, Vtrum aqua cum sanctificatur, imprimatur aliqua virtus ei inherens? Communis est Theologorum sententia, non imprimi, & nihilominus dicitur habere virtutem diuinam, scilicet assistentem tantum, non inherentem sanctificandi, purgandi, & faciendi cetera quae dixi. Dupliciter enim aliquid dicitur habere virtutem diuinam, vel esse instrumentum Dei ad aliquid faciendum. Primo modo dicitur habere talem virtutem, videlicet qualitatem quandam inherentem, & sic credimus, & speramus, & amamus per fidem, spem, & charitatem virtutes diuinitus infusas: Sic etiam tria Sacramenta, Baptismus, Confirmatio, & Ordo imprimunt characterem, hoc est, supernaturalem qualitatem, qua rite afficitur, vel ad alia Sacramenta recipienda, vel ad fidem Christi publice profitemdam, vel recte, & sancte munera, & officia ordinum obeunda. Altero modo aliquid dicitur habere virtutem faciendi assistentem tantum, & hoc modo res animae & vitæ expertes, quæ in Ecclesia benedicuntur & sacrari solent, habent virtutem sanctificandi, & mundandi homines, ut docet S. Thomas.

Quinto queritur, An aqua benedicta leuius, & venialia delicta delectat in modum sacrati, An vero tanquam opus, quo mereri solemus? soluimus hanc quaestionem lib. 4.

Sexto queritur, An aqua profana, quæ sacrata non est, addita aquæ sacratæ, tota fiat sacrata? Inter omnes conuenit totam reddi sacratam: sed auctores in reddenda ratione, & causa dissentiunt. Angelus dicit hoc ideo esse, quia res sacrata, vtpote dignior, trahit ad feram sacram, etiam quantitate maiorem, quod probat ex *Glof. cap. Non asstimemus 13. quest. 2.* Sed *ut recte ait Syluest. illa Glof. non habet verba (quantitatem maiorem)* & fallum est: alioqui enim tota etiam maris aqua sacra fieret, eo quod ex parte aspergeretur aqua sacrata. Rosella causam reddit, videlicet: in aqua sacrata esse quandam virtutem supernaturalem, videlicet assistentem, vt dixi, non inherentem qua afficitur omnis aqua, quæ cum ipsa sacrata sit vna, etiam si fuerit quantitate maior. Ideo enim sacrata fit, quia fit vna cum sacrata, cui additur: nam cum tota aqua sit vna, non potest dici ex parte sacra, & ex parte non sacra. Et cum quod dignius est, trahat ad se minus dignum, & non è contrario, sequitur vt tota aqua sit sacra. At Syluester censet totam aquam non fieri sanctam, quando cumque additur aqua profana quantitate maior, vel æqualis, sed solum quando ipsi additur aqua, profana quantitate minor. Ex quo, inquit, fit, vt si modicæ aquæ sanctæ addatur profana quantitate minor, tota fiat sacra, & deinde si paulatim in infinitum adiungatur profana, sed semper quantitate minor, possit aqua sacra in infinitum augeri. Probat Syluester, quia sicut virtus naturalis non afficit totum, quod additur rei præexistenti, si quod addatur, fuerit quantitate maius: sic nec virtus supernaturalis non attingit quicquid adiungitur priori, in maiori quantitate. Sed Syluester, meo iudicio, non respondet ad argumentum Angeli, & Rosellæ. Nam in *capitulo. Quod in dubio. de consec. Ecclesie, & in cap. Cum Mariba, de celeb. Missæ*, generatim dicitur, in liquoribus qui commiscentur, & mixtione fiunt vnum, nimirum continuatione ipsa & confusione, dignius trahi ad se, quod minus dignum est.

Quicquid sit de argumento, & ratione Angeli & Rosellæ, probabilis videtur, vt philosophamur, in liquoribus qui mixtione & confusione fiunt vnum, eodem modo philosophamur in rebus animatis, & viuus, quæ ab interno principio augentur. Sicut enim caro animalis additione carnis paulatim augetur, & tota fit vna caro animata & viuua: sic etiam liquor sanctus si paulatim additione crescat, totus fit sanctus. At vero sicut caro animalis tota fit viuua accessu minoris carnis: sic etiam liquor sanctus, sic ex toto sacra, liquoris profani, atque in minori quantitate accessu.

Si obiicias, Quomodo hoc verum esse possit? quia si vino consecrato in altari, vinum profanum addatur, quamuis mixtione, & confusione fit vnum, non est tamen to-

tum sacrum, quia in vino profano, quod est additum, sanguis Christi non est? Respondeo, diuersam esse rationem, quia vinum, quod est in altari consecratum, amplius substantia vinum non est, sed sanguis Christi: & solum est quantitate, & qualitate vinum: at vinum profanum quod additur, non solum est quantitate & qualitate vinum, sed etiam substantia, eo quod verbis sacerdotis consecratur: vnde tamen cum vino sacro commistum fiat vnum quantitate, non tamen substantia.

FINIS LIBRI NONI.

# IOANNIS AZORII LOR- CITANI E SOCIE-

TATE IESV,

INSTITVTIONVM  
MORALIVM  
Pars secunda:

LIBER DECIMVS.

De his qui potestate, & iurisdictione  
ciuili præditi præfunt aliis.

CAPVT I

De Imperatore Romanorum.



SECUNDI Libri initio dixi, Patres non solum vocari, qui nos natura genuerunt, vel legis præscripto adoperantur: sed etiam qui nos educarunt, instituerunt, tutela & cura suscepta gubernarunt: & denique qui potestate aliqua, & Imper. functi, nos moderantur, ac regunt. Et ideo dicendum est de iis, qui potestate profana ac ciuili præditi, liberos alioqui homines, sibi subiectos gubernant: Sicut libris proxime præcedentibus dixi de iis, qui in potestate Ecclesiastica, & sacra constituti, alios suo iuri commissos regunt, conseruant, & in officio continent.

Primo queritur, Quid nomine potestatis in præfenti intelligatur? Respondeo, potestatem dici, facultatem, qua quis dignitatem, ius, & Imperium habens, alios sibi subiectos gubernat. Vnde potestas accipitur in præfenti loco, pro iurisdictione.

Secundo queritur, Quotuplex sit hæc potestas? Respondeo, duplicem esse. Vna est profana, ciuilis, & temporalis: altera, est sacra, Ecclesiastica, & spiritalis. Per ciuilem potestatem gubernantur homines in iis, quæ ad temporalem Ecclesiæ pacem, salutem, & vtilitatem spectant: per Ecclesiasticam vero reguntur in iis, quæ ad Dei religionem pertinent: cuiusmodi sunt sacerdotes, sacrificia, aræ, & templa, siue ædes sacræ, quæ diuini sunt cultus & iuris, siue personæ sint, siue res, siue loca.

Item ciuilis potestas duplex est: vna suprema, altera inferior, & non suprema. Supremam habet potestatem, qui in temporalibus ciuilem alium superiorem non agnoscit, vt est Imperatoria, vel regalis potestas: talem etiam habent aliqui Principes, Duces, Marchiones, Comites, & liberæ ciuitates. Inferior vero, & non suprema potestas est, quam habent ij, qui in temporalibus ciuilem superiorem agnoscunt: quales sunt multi Principes, & Duces, Im-